

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

Társadalmi életünk rákfenéje.

Ez alá a fogalom alá kevés ember tartozik Magyarországon. Mert nálunk mindenki ur. Még pedig milyen ur! Pótoljuk a mágnás osztályt és vakon rohanunk az adósságokba: mert a divat főleg így nyaranta megköveteli a tengeri fürdözést, a kivándorlásokat. Ezer meg ezer ember a keresetén felül költ, a mihez ugyan senkinek semmi köze nincs: mert mindenkinek magáért fájjon a feje. Így mondják, így következtetnek.

Azt azonban mindenki érzi, hogy a társadalmi nagyolás ezen abuzus dolgán változtatnunk kell. Az összefogó társadalomnak egyetemes elhatározással fel kell szólalnia a hóbort ellen és az ajkakon élő régi, uram bátyámi, magyaros élethez kell visszatérnünk, mely egyszerűségében sokkal sajátosabb magyaros társadalmi életet teremtett annak idején.

Elmultak a régi jó idők. Sokszor halljuk a kenetteljes szavakat, úgy, hogy a beszélni tanuló gyermek fejét is ezzel tömjük tele. Vas Gereben egészséges alakjai ma olyan cikornyás embereknek tetszenek, pedig az író, korának valódi magyaros életét írta meg, melyben az egész ország lelkesült, mert azt látták benne, hogy leírásai valódiak, emberekhez való.

És ma? Az egész hirlapirodalom kénytelen a kor beteges izlésének hódolni, kokett nők lelki világából kell meríteni az izgató anyagot, blazirt férfiak viselkedéséből kell elmondani a szenzáció fordulatait. A családi szentély békés órái, a magyar vendégszeretet nagyszerűsége, a népelet tisztasága új meg új dolgot nem ad s a mit irnak is róluk, az a képzelt élet nagyképűsködése, vagy merész hazugság, mert az életben egészen az ellenkezőjét látjuk.

A családapá békétlen, mert

családjának nem tud eleget kereshni, a barátok bizalmatlanok, mert amit a száj mond, nem azt érzi a lélek, egymásnak parolát adunk, de igyekszünk neki kellemetlenséget csinálni, persze mindent csak titokban, mert az egyszerű emberek se nem hazudnak, se nem csalnak, szeretnek és becsülnék.

És mégis oly borzasztó dolog, egyszerű embernek lenni! Látjuk nap-nap után, hogy az egyszerű embereket kerülik, velük nem ülnek egy asztalhoz, jólehet, tisztább szívet takar a kabátjuk, mint a panamakalapos, kikentkifent legények kabátja. Pedig nem szalon-cipő kvalifikálja az urat, hanem a lélek.

Ne higgyük, hogy az egyszerű emberek témája kicsinyes és ezt a dolgot úgy kaptuk ki a levegőből. A bomlott helyzet úgy ül az emberek lelkén, mint valami novemberi köd a földön. Érezzük, hogy valami rajtunk fekszik, hogy nem jól van az úgy, mint ahogy van.

Elmultak a régi jó idők — mondjuk; tehát visszavárjuk a multat. És csak rajtunk áll annak visszaszerzése. Ha társaság tud alakulni levélbélyegek gyűjtésére, ha jogcímet szerez 10—20 ember arra, hogy fentartassák a „hazudók asztaltársaságát“, ugyan miért ne tudna akkor egy egész város kezefogni, hogy minden nadrágos ember, legyen katonatiszt, pap, hivatalnok, kereskedő és iparos, egyetértve, visszaállítják a régi rendet, mikor az urfi nem mulatott hozomra, nem kezdték a mulatságot — pezsgővel és nem használták azokat a mosdatlan kifejezéseket, amelyekre a kászárnyai stílus is háborzongva szégyenkezhetik.

Ujvidék és a nemzeti ellenállás.

Ujvidék, 1905. július 20.

Ujvidék, Délmagyarország ezen örvendeten magyarosodó végvidéki

városa is dicséretes részt kíván venni a nemzet nagy küzdelméből. Ujvidéken, — hol legutóbb a nemzeti ujjáébredés hatalmas hullámainak hatása alatt a függetlenségi párti gróf Teleki Arvédet választották meg országos képviselővé, — a városi törvényhatósági bizottság Mayer Józsefnek, az „Ujvidéki Hírlap“ szerkesztőjének és a 48-as párt titkárának lelkes felhívására rendkívüli közgyűlést fog egybehívni, a melyen Ujvidék a nemzeti ellenállás táborához fog csatlakozni. Balla Árpád pártelnököt külföldi utjáról hazavárják, a ki is az indítványt befogja nyújtani.

Gróf Teleki Arvéd, Ujvidék orsz. képviselője a következő sürgönyt küldte:

Mayer József párttitkár Ujvidék.

Legutóbbi lapokból örömmel olvasom, hogy általam rég óhajtott akciót megindítják, rendkívüli közgyűlésen alkotmányunkat sértő törvénytelen ügyvezetőkkel szemben illő állást foglalni, önkéntes adót, ujoncot be nem szolgáltatni, reménytelen, hogy hazafiságáért országos elismerést kivívott városunk most is példát fog mutatni a gyengéknek és késlekedőknek. Gróf Teleki Arvéd.

A városi közgyűlés a legradikálisabb indítványt is egyhangulag elfogja fogadni.

A mi szinügyünk.

Bizony jó volna már, ha a szinügyi új szabályrendelet életbe léphetne, mert a régi szabályrendelet alapján eddig semmiféle üdvös intézkedés sem történt szinügyünk érdekében; legalább is művészi szempontból semmi sem.

Nálunk rendszeren csak a pályázat kiírása okoz némi izgalmat, azután vége mindenféle komolykodásnak. A direktor megérkezett, a direktor intézkedik s ezzel elég van téve a szinügy legvitálisabb követelményeinek.

Pedig a szinügyi bizottságnak nemcsak adminisztratív hatásköre van és nemcsak épen a pályázat kiírásakor, a szini évad megkezdésekor kell működnie, vagy hetenkint egyszer összeüljön, hogy átnézze a szinigazgató által eléje terjesztett műsort, melyet azután ugyancsak a szinigazgató, legalább is a mostani, már a hét első napján nem tart meg.

A szinügyi bizottságnak nagyon fontos teendője az, hogy egybegyűl a szini évad vége után és a lefolyt szezon művészi és egyéb szempontból komoly kritika tárgyává teszi s

ha olyan volt a lefolyt szezon, hogy érte a szinigazgatót felelősségre kell vonni, a felelősségrevonás iránti intézkedéseket haladéktalanul meg is kellene tenni, hogy eleje vélessék a tapasztalt és megállapított hiányoknak a legközelebbi szezonban.

Másutt a szinügyi bizottságok, vagy az ezeket helyettesítő szinműpártoló egyletek ezen teendőiket nem is mulasztják el, aminek az üdvös eredményei nem is szoktak elmaradni, mert van elég idejük arra, hogy az igazgatót a hiányok pótlására kényszerítsék, a pótlás megtörténtéről meggyőződjenek vagy ennek elmaradása esetén más igazgatóról gondoskodjanak.

Igy járt el például Pesti Ihsz Lajossal szemben a makói szinügpártoló egyesület. Tanulságos eljárásról a következő értesítést kaptuk:

A szinügpártoló egyesület választmánya ma délelőtt Hervay István alispán elnökle alatt ülést tartott, melyen az elmúlt szezon bírálatával foglalkozott. A bírálat eredményeképpen a választmány elítéli Pesti Ihsz Lajos szinigazgatónak azon eljárását, hogy a többszöri felszólítás dacára sem tett eleget szerződésbeli kötelezettségének. Kimondotta még a szinügygyámoltó egyesület választmánya azt is, hogy Pesti Ihsz Lajos mibe sem vette a választmány óhajtatását a szinre hozandó darabok megválasztásánál, amiért is elhatározta, hogy levélben tudatja Pestivel, miszerint nem ragaszkodik a szerződéshez és nem kívánja, hogy társulataival az őszi szezon alatt Makón előadásokat tartson.

Hát Makó bizony nem koronáz, hanem a szinügy komolyságához méltóan hozza meg határozatait. Persze a mi színházi hábitűink, akik dirigálnak, — nem a szinügyi bizottságot értem, — más szempontból fogják föl a szinpadi sikereket és a szinészet hivatását.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 21.

A politikusok, — már akik itt vannak — ma teljesen a tegnapi belügyminiszteri megsemmisítő határozat hatása alatt állottak. Erről vitatkoztak a koalíciós honatyák s megállapították, hogy a belügyminiszter határozata feltétlenül törvénytelen.

Ugy vélik, hogy a fővárosi tanács ezért nem fog közgyűlést összehívni,

Dr. Keiszler J. orvostudor
Vizgyógyintzete

Szabadka, Mária-Terézia park, vasút mellett

Gyógy módok: massage, vizcúra, szénsavas fürdők (nauheimi).
Villanyozás, továbbá orvosi torna

Javalva van: az idegbetegségeknél mint: idegesség, hysteria, főfájás, és szedülésnél
A légző szervek betegségénél: tüdőhurut és nehéz légzésnél (asthma). — Gyomor és bélbajoknál: székrekedésnél. — Szív- és tüdőbajoknál: szénsavas fürdők (nauheimi). Rheuma és köszvénynél. Mérsékelt árak. Nyáron át frissítő fürdők.

Telefon 211. sz.
Prospectus

hanem egyszerűen félre teszi a belügy-miniszter leiratát a legközelebbi közgyűlésig. Csak Vázsonyi Vilmosnak vannak aggodalmai s nem bizik a fővárosi tanács hazafias elszántságában.

Egyébként ma délben híre járt, hogy Kristóffy József belügyminiszter a mai napon Pest megye határozatát fogja megsemmisíteni és aztán sorra a többieket.

A koalícióban egyébként nagy a felháborodás. Ujságháborúból olyan zavar keletkezett, hogy csuda. Ugyanis az „Alkotmány” minap a galíciai bevándorlásról írván a zsidókat — kivétel nélkül — a legmegalázóbb epitetumokkal illette. Vázsonyi Vilmos erre lapjában „A Polgár”-ban élesen válaszolt, kifejtve, hogy a vezérbizottságban megállapodtak abban, hogy a nemzeti küzdelem idejére minden társadalmi és felekezeti harcot abban hagynak. Nem érti tehát a szövetséges társ támadását. A néppárt hivatalos lapja ma ismét durván válaszolt, ami koalíciós körökben nagy visszatetszést keltett.

Uj államtitkár. Legujabb értesülés szerint a király Sztéryni József kereskedelmi miniszteri tanácsost államtitkárrá nevezte ki. Sztéryni kinevezése derék és buzgó szakember érdemeinek elismerése. Kivüle a kereskedelmi miniszter a miniszterium számos tisztviselőjét fogja előléptetni, mert az 1904. évi költségvetés alapján minden állást be akar tölteni.

Forradalom Oroszországban.

Pétervár, jul. 21.

A cár moszkvai utazásáról a zemsztvo 19-iki ülésén történtek miatt lemondott. Pétervárott remélik, hogy a zemsztvo pártjában meghasonlás fog beállani s ennek alapján nem lesz szükség a népképviselőt egybehívására.

Pétervár, július 21.

A városban tegnap óta rémhírek vannak elterjedve arról, hogy Moszkvában mi történik. Azt mondják, hogy Moszkvában megismétlődtek a pétervári január 22-iki véres vasárnapi események. E híreket nem lehet ellenőrizni, mert a telefont teljesen lefoglalta a moszkvai katonai parancsnok, aki a cártól utasításokat kér.

Bukarest, július 21.

A Potemkin tizenöt matróza, akik Galacban dolgoztak és nyomtalanul eltűntek, még nem kerültek meg. A gyár igazgatója azt állítja, hogy a matrózok kifogástalanul dolgoztak. Tegnap reggel azonban nem jelentkeztek a munkára. A galaci rendőrség, nem tudja hová tűntek el. A nyomozás során kiderült, hogy még más nyolc matróz is eltűnt, akik a dokkokban dolgoztak. Az eltűnéseket összefüggésbe hozzák a Pszezuáre-állomáshajó elutazásával. Azt hiszik, hogy ez a hajó a matrózokat Rémibe vitte. Romániában nagy az izgatottság, mert azt hiszik, hogy az ország tele van orosz férfi és nőkéekkel, akiket azért küldtek oda, hogy a matrózokat visszacsalogassák Oroszországba.

Büntetés elől a halálba.

— Öngyilkos városi hivatalnok. —

A gyors és könnyű meggazdagodás vágyának lett áldozata ma egy több mint két évtized óta kifogástalan jelleműnek ismert városi hivatalnok, kiről egy feljelentés alapján tegnap tudódott ki, hogy vissza élt a beléje helyezett bizalommal. A nyilvánossá lett botrány folytán a szerencsétlen ember ma délután önkézével vetett véget életének.

Már a mai lapok hozták, hogy a torony alatt vizsgálat indult meg Nagy Barna Flórián városi mérték-hitelesítő ellen, kiről két egyidőben beadott panaszban súlyos vádak foglaltak. A hiteles méréseknél ugyanis többekkel összejátszott s már annyira ment a merészségben, hogy a gyanútlan károsítottak is észrevették a csalást.

Két helybeli lókereskedő vásárolt legutóbb takarmányt s itt követte el a szemmel látható csalást s ez vesz-tét is okozta.

Hozzá tartozói és hivatali főnöke előtt ugyan még ma is letagadta a terhére rótt visszaéléseket, de bűnösségének tudatában szörnyű lelki harcon mehetett keresztül, minek az lett az eredménye, hogy ma délután 2 órakor a majsai úton levő szőlő-jébe vonulva, egy magános helyen, a csöszkunyó mellett egy körtefára akasztotta föl magát. Mire tettét észrevették, már nem lehetett rajta segíteni.

Özvegye és négy gyermeke, akik mit sem sejtettek a család fő tragikus végzetének előzményeiről, kétségbe esetten és vigasz nélkül maradtak.

A rendőri hullaszemlélt még a délután folyamán megtartották s az öngyilkos hivatalnok holttestét lakására szállították, honnan holnap délután temetik el.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Július 23. A szabadkai sport egyesület football-versenye a szegedi atletikai klub csapatával a városligetben.

Július 30. A szabadkai vas- és fém-munkásoknak cimbalomversenyyel egybekötött táncvígalmát a városligetben.

— **A belterületi csendőrség** ügyében holnap Kosztka csendőrezredes a honvédelmi minisztérium csendőrségi előadója, Szabadkára érkezik és az illetékes tényezőkkel megkezdik a tárgyalásokat.

— **Felvétel a kalocsai felsőképezdebe.** A kalocsai felsőképezdebe felvették a szabadkai tanítónőképezde jelesen képesített növendékét Venczel Adrienne kisasszonyt, Venczel Lajos főszámvevőnk leányát.

— **Hadkötelesek nősülése.** Rendkívül kedvező körülmények között mindazok a hadkötelesek, kik a harmadik korosztályhoz tartoznak, kivételes nősülési engedély nélkül házasságot nem köthetnek. Mivel azonban az ország ex-lex ben van s így a harmadik korosztályból kilépett ifjak tőlük nem függő okok miatt elő nem állíthatók, engedély nélkül is nősülhetnek. Állítás kötelezettségüknek azonban utólag eleget tartoznak tenni s így besoroztatásuk esetében arányokat is tartoznak viselni.

— **Marócy és a világbajnoki cím.** A legközelebbi nemzetközi sakkturna augusztus hónapban Brémában lesz, ahol Tarrasch Csigorin és Taubenhaus kivételével csaknem

az összes most Ostendében játszott mesterek vesznek részt. Sakkörökben már most is nagy várakozással néznek a jövő esztendőben Nürnbergben lejátszandó verseny irányát, mely a világbajnoki címért fog folyni és amelyben csak első díjat nyert mesterek vehetnek részt. Ezek a következők: Lasker dr., Marócy, Tarrasch dr., Janovszky, Csigorin, Marshall és Pillsbury. Nem lehetetlen, hogy a világbajnoki címet és dicsőséget a híres magyar mester fogja elnyerni.

— **Megkésett átirat.** Még egyre jönnek a társtörvényhatóságoktól átiratok a melyben a honmentés nemes munkájára szolítanak fel bennünket, nem tudván természetesen, hogy mi ezt szép csendben már régen elvégeztük. Tegnap Somogyvármegye küldött egy ilyen megkésett átiratot, a melynek a sorsa természetesen most már csak az irattár lesz.

— **Névmagyarosítás.** Friedman Bernát ujvidéki illetőségű budapesti lakos »Fenyves«-re, kiskoru Müller Károly ev. ref. tanító ujvidéki és Müller János cservenkei illetőségű ujvidéki lakosok pedig »Molnár«-ra változtatták családi neveiket.

— **Az álföldbirtokos.** Futó Tamást a Délvidéki Takarékpénztár elleni családi kísérlet tettesét a rendőrség ma szabadlábra helyezte, minthogy a bűncselekmény által anyagi kárt senki sem szenvedett.

— **Fizetése képtelenség.** Ösztapáron Jakov Vladimir fizetése képtelen kereskedő áruért 56 ezer, pénzért 6000 k.-val tartozik és hitelezőtől egyelőre csak moratóriumot kér azzal, hogy megfelelő kezesség mellett rövid idő múlva 50%-ot fizethet.

— **Végzetes csónakázás.** Bajáról írják: Sztrilich Árpád és neje, továbbá Brenner Julia óvónő és Halász József joghallgató kibéreltek egy csónakot a Dunán, hogy majd azon fognak bejönni a város alá. Evezésre megfogadták Lebovits Ferenc és Ribár Sándor molnár inasokat. A két inas evezett, míg Halász a kormánylapát kezelte. Egy darabig minden jól ment, de csak addig, amíg a víz rohanó árja el nem kapta a ladikot. Az ár egy pillanat alatt a kikötő hajó hidjához vágta a csónakot. — Halász kétségbeesve kiáltott az inasokra, hogy vegyék ki az evezőt, de már késő volt: az evező mindkét fiút a Dunába vetette. Lebovits a hajóhid alá került s ott lelte kora halálát, míg Ribárt kimentették a vízből. Lebovits hulláját harmadnap fogták ki.

— **Az ujvidéki vásárt** sertés és egyéb állatfelhajtással augusztus 12-én, 13-án és 14-én tartják meg.

— **Halálos botlás.** Danics István 68 éves napszámos e hó 4-én kocsián Kiszálláson egy kuthoz hajtott, honnan vizet akart szállítani. A kut közelében a lovak megbokrosodtak s magukkal rántották a kocsit. A közelben álló Danics a megriadt lovak után vetette magát, miközben megbotlott s lábát megütötte. Hazatérve betegeskedni kezdett s tegnap nagy kinok között meghalt. A megtartott rendőri boncolás alkalmával meg lett alapítva, hogy a halál oka az ütés következtében beállott farkasgörcs volt.

— **Temetés.** Margit Józsefnek a szabadkai szociális párt szervezet elnökének leányát Vojnits J. Márknét f. hó 20-án temették nagy részvét mellett, mely alkalommal a helybeli szociál demokrata párt tagjai testületileg jelentek meg.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A belügyminiszter az »Apatini Szabad Lyceum« egyesület alapszabályát jóváhagyó záradékkal látta el.

— **Ellopott automata.** Sugár Manó kereskedő panaszt tett a rendőrségnél hogy a múlt éjjel ismeretlen tettes Rudics utcai fűszerüzlete előtt egy illatszert automatát ellopott. Ha a megindított nyomozás eredményre fog vezetni, ez egyszer igazán el fog válni, hogy a rend melyik órének van a legjobb szimatja.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, flu öltönyök, uri és női divat cikkekben, úgy forduljunk, a jóval megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac.**

— **Figyelem!** Igen fontos a háztartásra. Tekintettel azon körülményre, hogy ezentúl üzlethelyiségemért házbért nem fizetek, elhatároztam, hogy az igen tisztelt vevőközönséget nálam eszközölt vásárlásoknál különös kedvezményben fogom részesíteni és az összes áruk eddigi árait 5 százalékkal redukáltam, mint például az I. rendű fehér cukrot 40 kr.-ra, a 0. és liztet 13 kr.-ra, valódi amerikai petróleumot 18 kr.-ra, denaturált szeszt 24 kr.-ra, 1 csomag gyertya 560 gr. 38 kr.-ra. Kávéknál klg.-kint 10, rizseknél 2, rum és szesz italoknál 10 százalékos engedmény. Azonkívül minden vevő, aki nálam részletenként is 50 koronáért vásárol megkapja díjmentesen életnagyságu arcképét. Szíves és számos látogatását kéri Sugár Manó Rudics-utca a világhírű Pilseni üveg sör egyedüli lerakata. Megrendelés házhoz szállítatik. Felvidéki málna szörp a legjobb minőségben.

A gyümölcs befőzés titka

meg van oldva egy új szerrel. Ezen igen fontos újonság Amerikai Gyümölcs Salicyl néven jön forgalomba amelynek használata által a befőzött gyümölcsök, tiszta átlátszó színüket is keménységüket éveken keresztül megtartják. Nem drágább, sőt még olcsóbb, a fűszerkereskedésben vásárolt, közönséges és az emberi szervezetre ártalmas salicylsavnál. Minden csomagon az Amerikai Gyümölcs Salicyl gyártó részvénytársaság neve és az Oroszlán védjegy látható. Kapható 10—20—30 filléres és 1 koronás csomagokban. Vásárlásnál csak Amerikai Gyümölcs Salicyl az Oroszlán védjeggyel kérjen mindenki. Magyarországi főraktár: Wachsmann és Veltner (Zalán Béla utódai) drogua, üzletében Szabadkán, Kossuth-utca.

Innen onnan.

Egy mulatozásairól híres, e mellett szellemes, de feleséges fiatal tisztviselő két csomagot cipelve, találkozik egy jó barátjával a piacon. A szembejövő jó barát megszólítja a csomagokat cipelő bácsit.

— Szervusz. Mi van abban a két fene nagy csomagban?

— Engesztelő szent-miséáldozat.

— Micsoda?

— Hát nem érted?

— Nem.

— Egész éjszaka lumpoltam, hát most engesztelésül virágot meg pipikendőt viszek a feleségemnek. Szervusz!

* * *

Egy helybeli kávéház volt főpín-

cérje a mint meglátott egy vidéki alakot, odasugott a kollégájának:

— Ezt az embert ha lehet becsapom.

— Fizetek, sivitott a vidéki ember hangja,

— Azonnal kremássan, hangzott a válasz.

A főpincér rohan, megáll az asztal előtt s mielőtt a fizetésre kerül a sor, felírja a számoló cédulára: Szabadka június 26. Ezzel a felirással aztán így nézett ki a számoló cédula.

Szabadka június 29.
Egy üveg sör 30.
Fekete kávé 15.
Szivar 15.

Összesen: 89.

— Ha számár a vendég, mondta magában a főpincér nem veszi észre és fizet. Ha okos ember, abban az esetben kivágom magamat.

A vendég véletlenül okos ember volt és egy üveg sörért, fekete kávéért, meg egy árva trabukó szivarért soknak talált 89 krajcárt. A hogy végignézte a számlát, megakadt a szeme az első tételen.

— Mi az a 29 kérdezte a főpincértől.

— Megesipett, szisszent fel a főpincér. De azért nem jött zavarba, hanem magyarázólag fordult a vendég felé: Fz kérem a dátum. Én úgy intézem az ügyeket, hogy nálam minden vendég tudja, hol és melyik napon költötte el a pénzt.

A szabadgondolkodók kongresszusa.

F. év szeptember 4. 5. és 6-án tartatik meg Párisban a szabadgondolkodás egyetemes kongresszusa — melyre már eddig tizenöt-ezren jelentették be részvételüket. Ez a kongresszus impozáns módon fogja kifejezésre juttatni, hogy az előítéletől ment tudomány által megállapított igazságok a művelődés terjedésével mily elementáris erővel törnek maguknak utat az emberiség minden nemzetének valamennyi rétegében. A kongresszusnak különös aktualitást kölcsönöz az a körülmény, hogy a szabadgondolkodók a nemzetközi gyülekezetüket győzelmi ünnepivé fogják avatni annak a diadalal megvívott harcnak, mely Franciaországban az állam és az egyház kettéválasztása körül nemrég lefolyt.

A kongresszus tudományos jelentőségét és erkölcsi súlyát nagy mértékben növeli az, hogy előadói között a tudomány legkiválóbb képviselői helyet foglalnak. Így Marcelin Berthelot, akademikus, a tud. akad. titkára, Odon de Buen, barcelonai egyet. tan., Hector Denis bruxellesi egyet. tan., Haebkel Ernst, jeni egyet. tan., Giuseppe Sergi, római egyet. tan., Gr. Petit Yean szenátor, a cong. t. elök. biz. elnöke és Leon Turnemont a szab. gond. nemzetk. szövetségének főtitkára előadásokat fognak tartani. A kongresszus napirendje a következő:

1. Egy új Encyclopedia tervezete.
2. A tudományos erkölcsstan (az Isten fogalma nélkül.)
3. Az állam és az egyház kettéválasztása.
4. Nemzeti és nemzetközi szervezet.
5. A világbéke.

A kongresszus ekként jelentős manifesztációk színhelye lesz. A résztvevők tiszteletére ünnepélyeket és kirándulásokat fognak rendezni Franciaország különféle vidékein. A kongresszusi tagoknak egész Franciaországban féláru uta-

zási jegyeket bocsájtanak rendelkezésre, s tárgyalások folynak az iránt, hogy a többi államok is hasonló kedvezményt engedélyezzenek a résztvevőknek. A kongresszuson való részvételre jelentkezhetni irásban f. évi augusztus 10-éig a Társadalom-tudományi olvasóköri (Budapest, VI. Eötvös-utca 41 b.) valamint szóbelileg ugyanott minden kedden 4—5-ig s minden pénteken 5—7-ig, mely napokon részletes felvilágosítás is kapható. A résztvenni szándékozók csupán 5 franc részvételi díj fizetésére kötelezik magukat.

Négy gyermekkel rukkolt be.

Szegény ember sorsa a kaszárnyában.

Erre a megható esetre is ellehet mondani, hogy szegény ember sorsát boldog Isten bírja. . . Mert ha az emberek is tudnák, akkor nem parancsolták volna be a kaszárnyába John Gyula tartalékos katonát; mert szegény, földhözragadt magános ember John Gyula, akit a jó isten négy eleven, nagy étű gyermekkel ajándékozott meg. Ennek ellenében azonban elvette tőle a feleségét.

Maga vezette tehát a háztartást is, s úgy ahogy rendben tartotta a családját.

De a napokban katonai behívót kapott John Gyula; huszonnyolc napi fegyvergyakorlatra kell bevonulnia — azt parancsolta a behívó.

A szegény ember nem tudta, hogy mitévő legyen. Ha nem engedelmessékedik a behívásnak, előbb-utóbb becsukják; viszont ha elmegy: a gyerekek magukra maradnak és nem lesz senki, aki gondozza őket.

Hosszas fejtörés után végre arra határozta el magát, hogy berukkol a gyermekeivel együtt. A négy lurkó kíséretében jelent meg tehát a kaszárnyában.

— Mit akar ezekkel a gyerekekkel? — förmedt rá a kapitány. John Gyula csöndesen elpanaszolta a baját — olyan megható igaz hangon, hogy a mord kapitánynak megesejt rajta a szive.

Mindenekelőtt egy egy koronát nyomott a gyermekeknek markába és azután intézkedett, hogy a nap-számot azonnal szabadságot adják.

John Gyula tehát visszatérhet munkájához és nevelheti tovább kis növendékeit.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár és a cár.

Páris, jul. 21. Pétervári távirat szerint a cár a Sarkesillag nevű yacatján négy napos utra indul. Azt hiszik, hogy a cár a svéd vizeken találkozni fog Vilmos német császárral.

A forongó Balkán.

Konstantinápoly, július 20. Albánia északnyugati részében, az üszkübi vilajetben nagy az izgatottság a keresztény lakosság körében. — Az izgalom oka az az eddig még meg nem erősített híresztelés, hogy a három év óta Kisásziába száműzöttek kegyelmet kapnak és hogy különböző törzsek azzal állottak elő, hogy Hamidie néven több ezredet alakítanak. Eddig még nem támadtak meg a keresztényeket. Az entente hatalmak konzuljai, a polgári ügyvivők és az entente hatalmak nagykövetei megtették a szükséges lépéseket.

A háboru.

Seattle, július 21. Báró Komura akit Japán küldött ki a béketárgyalásokra, a Minesota gőzösön ideérkezett. A bárót patraszállásakor a városi hatóság hivatalosan üdvözölte a japán konzul pedig számos chiffré-táviratot adott át neki.

Elszabadult vonat.

Lindau, július 21. Oberreitnauban tolatás közben az egyik darabárut szállító tehervonat 14 kocsija elszabadult. A gyorsan gördülő kocsikat nem lehetett megállítani. Kilenc kocsi a kikötő állomásnál hever roncsokban.

SPORT.

Football-matsch a városligetben. A szabadkai sport-egylet nem elégszik meg a multkori bajnoki mérkőzés győzelmével, hanem újabb versenyben igyekszik győzelmeinek számát szaporítani. Ami ez esetben nem lesz könnyű dolog, mivel a szegedi Athletikai klub játsoi között nem egy budapesti híres játékos lesz. Tekintve azt, hogy a Sport-egylet az utóbbi időkben a legjobb vidéki csapatokon fényes győzelmet aratott és a fővárosi nagyobb és jobb csapatokkal folytatott versenyekben is dicsegetre méltó eredményt ért el. A fent említetteket figyelembe véve, bizonyosak lehetünk abban, hogy a közönség a legnagyobb sport élvezetben fog részesülni.

Nyilttér.*)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetetlen nőm f. hó 20-án végbement temetése alkalmával személyes megjelenésükkel és részvét nyilváníításukkal iparkodtak fájdalmamat enyhíteni, ezuton mondok köszönetet.

Vojnics Jadrics Márk.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk

REGÉNY CSARNOK.

A fekete boriték.

Németből: Kőrmezy Ernő. 43.

— Hogyan? kérdé bosszusan, elbeszélte önnek az esetet?

— Igen, felelte Irén, s első pillanatra nem hittem neki. Hisz az értetellen valami, hogy vaiaki odahagyja táncosnőjét s készakarva megsért valakit, aztán Straszburgig üldözi, újra kihívja s életveszélyesen megsebesíti; azt hiszem, itt fontos okoknak kellett közbejárni.

— Persze, felelte Rajmund, nyomós okok. De persze ezt nem ismeri az ön unokaöccse. Sem a herceg, sem Spavento, nem tudja mily célból üldözöm őket.

— Ön megijeszt engem.

— Bizonyára méltánytalanság tőlem. De beszéljünk másról. Nézze, drága nagysám, hónapok óta nem lártam önt, s szívem fáj most, mikor oly halványnak, szomorunak, szenvedőnek látom. Ön nem boldog. Nyugtalanit a gondolat, hogy senki

hozzátartozói közül nem ismeri fel a bajt. Nem. Ne szóljon semmit. Csak pár percig maradhatunk még együtt, s mondani akarok valamit, melytől az én és az ön életének boldogsága függ.

— Mit beszél?

— Talán eddig is megsejtette, mily forrón szeretem önt. Ne ijedjen meg. Szeretem őszintén, igazán. Győződjék meg szerelmemről sakármii történiék is bízzék bennem. Megteszi?

— De hisz ezzel ígéretet követel tőlem.

— Többet. Vallomást kívánok.

— Istenem.

— Ön habozik. Beszéljen. Beszéljen kérem.

— Nos, ha akarja. Megteszem a mit kér.

— Szeretni fog tehát? Igen? — Szeretni fog? Feleljen!

Irén mitsem szólt, kis kezét odacsusziatta Rajmundéba.

— Oh Irén, susogta az boldogon, áldja meg ezért az ég.

Magánkívül volt az örömtől ahogy eltávozott tőle.

Tíz felé járt az idő. A sétány elcsöndesült, az égboltra sötét fátyol borult s Rajmund, aki most nem akart egyedül maradni a játéktérben ment.

Egyik asztalnál Benedek és Hektor játszottak. Rajmund oda állt mögójök és figyelemmel kísérte a tétet. Hektor ismét folytonosan vesztett. Rajmund nem tudta levenni tekintetét Benedekről. Megleste minden mozdulatát s aggódva kérdezte magától: ez hát az az ember kire Irén gondozása bizva van.

Ahogy befejezték, Benedek eltávozott s Hektor is felemelkedett az asztal melől.

— Rajmund! kiáltá feléje, te vagy? Hisz ez pompás. Mi történt veled? Olyan hirtelen eltűntél.

— No és te? felelte Rajmund, hát én ne haragudjam rád? Hisz most is a játékasztalnál találtalak. Hát nem ígérted meg, hogy nem játszol többé.

— De igen.

— Kivel játszottál?

— Benedek doktorral.

— Ez Guillemot háziiorvosa?

— Ah ja! Szegény Irén. Nincs már remény többé. Medina ajánlotta ezt az orvost a családnak.

Rajmund eltűnődött egy ideig. Az a körülmény, hogy Medina ajánlotta be az orvost, igen gyanusnak tűnt fel előtte. De a mint Hektortól elbucszott leküzdötte izgatottságát, mit e felfedezés okozott benne.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: A Z A L A P I T Ó K

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Boros hordók

alig használtak, az ország legnagyobb bortermelőitől, kitünő minőségben, minden nagyságban kaphatók

CZIGLER GYULA

kereskedőnél

Szabadka, VI. kör, Magyar-utca.

Napi egy orai munkával kereshetnek havonta 12 forintot.

Bővebb felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal.

50 hektoliter siller bor

literenkint

13 krért eladó

Cim a kiadóhivatalban.

— Első szabadkai —

Bernstein-féle

kitűnő vizesugorka- és savanyupaprika-konzerv

készítése I. kör, Kölcsei-u., a volt régi Schönstein-féle ecet-gyár.

— Saját ház. —

ECET-eszenc

— eladás, —

amelyért kezeskedem, hogy benne az ugorka és paprika állandó és kiváló kellemes izü.

Együttal értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta friss vizes-ugorkát lehet kapni.

— Szives pártfogást kér

Bernstein Emil.

Tiszta és jó

csomagolópapir

— lapunk nyomdájában ki'önként is kapható.

Kerestetik
a helyi viszonyokkal ismerős
pénzbeszedő
és
ügynök

Stern Adolf varrógép üzletébe.

ÜZLET BERENDEZÉS

rőfös-, fűszer- és rövidárúnak igen olcsón

eladó.

Marberger Testvérek
Bács-Feketehegy.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastagbetűkből 6 fillér Legkisebb hirdetés 30 fillér

2000 kor. hozománnyal rendelkező izr. vallású nő, férjhez menni óhajt biztos jövőjü fiatalemberhez, Leveletet «H. H.» jelige alatt lapunk kiadóhivatalába kérünk.

Cimbalmozni tanít jutányos feltételek mellett Balázs József cimbalom tanító VI. kör, Kálmán u. 309. szám.

Irodaszolga kerestetik 200 korona óvadékkal előkelő irodába azonnali belépésre. — Ajánlatok „Szorgalmas” jeligével a Bács megyei Napló főkiadóhivatalához címzendők Ujvidékre.

2500—3000 liter fehér és siller bor, jó minőségű, 16—18 kr. literje eladó. Cima kiadóhivatalban

Vesz használt tankönyveket regényeket és zeneműveket az Antikvárium könyvkereskedés Szabadkán szemben a gymnasiummal. A világhírű „Progress” cigaretta hüvely főraktár: Nikotin men es egyiptomi papir 100 hüvely egy doboz csak 9 kr., a legfinomabb egy doboz csak 11 kr. Levélpapír, írószér. Irodai felszerelések bámulatos olc-ók. Kölesön könyvtár havi díja 30 kr egyedül az Antikvárium könyvkereskedésében. Képes levelező lapok nagy választékban csak 1 kr drbja az Antikváriumban.

Varró leányok figyelmébe. Tanuló leányt keresek honvéd ruha elkészítéséhez. Aki már a varrásban jártassággal bír előnyben részesül. Cim Fazekas János férfitiszabó VI. kör, Tompa-u!

Egy **új fényképező gép** teljes egészén felkészítéssel jutányosan eladó. Megtekinthető Ányos-utca 101. szám alatt délutánoként 1—3 óráig.

Ügyes varróleányok felvételnek Kiss Erzsébet női divat termében, Egresi-utca Vass Ádám-éle ház.

Circus Victor

Szabadkán a gabona piacon (villamos vasuti végállomás).

Ma szombaton, július hó 22-én nagy diszelőadás és a nemzetközi birokverseny folytatása.

Ismerve Szabadka sz. kir. város sportpártoló közönségét, nem kimélve sem költséget, sem fáradságot, hogy a nagyérdemű közönségnek kedélyes estélyeket szerezzek és a XX. század legnemesebb sportját, a nagy nemzetközi birokversenyt bemutassam, amely versenyre több kiváló mestert sikerült szerződtetnem és pedig:

1. Donateló Hartl, schweizi világbajnok, a zürichi és genfi verseny első győztese
2. Haderecker Antal, Bajorország legjobb athlétája és birok-mestere.
3. Jes. Kristensen, dáni birok-bajnok.
4. Küsselbach R., Oroszország legjobb mestere, több verseny első győztese.
5. Zigics Carlo, legjobb szerb amatőr birkozó Belgrádoól.
6. Waldapfel Emil, magyar mester-birkózó.
7. Sándorffy M., Magyarország egyedüli koszorúzott bálnoka, több nagy verseny első győztese, a birok technikának kitűntetett mestere.

A birokversenyre három nagy díjat tűztem ki, u. m.: I. díj 500 korona, II. díj 300 korona, III. díj 200 korona, ezenkívül minden egyes birkozó napi tiszteletdíjat kap. A három díj pedig az utolsó versenynapon a nagyérdemű közönség előtt érdem szerint lesz kifizetve — A birokversenyre a város sport uraiból alakult bizottság ügyel fel, amely bizottságnak a birkozók szigorúan alá vannak vetve.

Felhívás! A birok mesterek felhívják Szabadka és környéke legerősebb embereit, hogy akik szándékoznak a versenyben vagy egyes mesterekkel megmérkőzni, jelentkezhetnek Waldapfel Emil urnál a cirkuszban.

Ma szombaton a következő párok mérkőznek:

Haderecker Antal és Donatelo Hartl
bajor. schweiz.

Waldapfel Emil és Jes. Kristensen
magyar. dánia.

Birkózás kezdete fél 10 órakor.

Továbbá föllépte a legjobb művészek és művésznőknek, ugyszintén elővezetése a legjobb idomított lovaknak.

Kezdeté 8 órakor.

2 Holnap, vasárnap július hó 23-án **2**
nagy különleges előadás.

A délutáni előadás kezdete 4 órakor.

Előadás után villamos vasut közlekedik.

Jegyek előre válthatók este 6 órától a cirkuszi pénztárnál.

Helyárok: Számozott zártszék 2 K, I. hely 1.60, II. hely 1.20, III. hely 80 fillér, karzat 40 fillér. Katonaszág őrmestertől lefelé és 10 éven aluli gyermekeknek (a számozott és I. sor zártszékek kivételével) fél árak; karzat 30 fill. Vasár- és ünnepnap este rendes helyárok.

Estenként 8 órakor nagy előadás. — Számos látogatásért esedezik teljes tisztelettel **Centa Viktor** igazgatónő

Elsőrangú mű- és selyemfestőde!

Fő-utca 13. **Fuchs József Ujvidéken.** Fő-utca 13.

Mű-, vegy-tisztító és javító-intézet
uri és női öltönyök, díszítő- és bulorszővetek, függönyök, szőnyegek, csipke- és végáruk számára,
legujabb amerikai system után.

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű

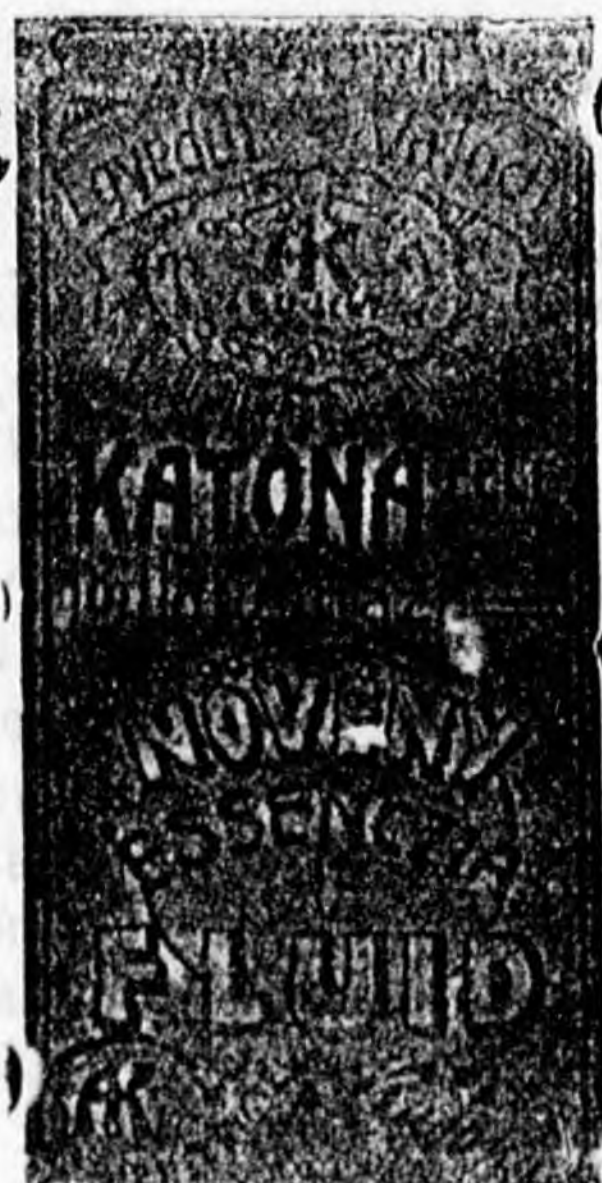
Valódi Növény Essencia-Fluid

csak „KATONA-féle” „K. A.” védjeggyel!
Ovakodjunk tehát hatás nélküli külföldi utánzatok megrendelésétől és kérjünk határozottan csak egyetlen valódi gyártmányu **KATONA-féle** igazi Növény Essencia-Fluidot, mely 12 üveg 4 kor., 1 üveg 40 fillér.

Minden olyan FLUIDOT, melyen nem áll rajta Katona név, vissza kell utasítani, mivel hamisított.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerháza;
Szabadkán: Katona Agoston gyógyszerész Csernovits-utca; Wachsmann Jenő gyógyszerész Széchenyi-tér; Zsálya Béla droguistás Kossuth-u; ifj. Hoffmann József gyógyszerháza III. kör Zimonyi-ut.

Megvizsgálva és véleményezve!



Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű

Valódi Növény Essencia-Fluid

csak „KATONA-féle” „K. A.” védjeggyel!
Páratlan — nélkülözhetetlen — elérhetetlenül megbízható nagy gyógyhatású házi gyógyszer. Gyorsan gyógyít minden gyomor rendetlenséget, megszüntet gyomor- és hasgörsöt. Kitűnő szer minden gyengeségben, étvágytalanságban stb Gyorsan étvágyat gerjeszt, így a test erőfokozódását — a test súlyának növekedését idézi elő, az egész idegrendszert megerősíti. Mint külszer, fényesen bizonyult köszvénynél csuznál, tagszagatásnál stb.-nél.

Megvizsgálva és véleményezve!